

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU GERMANISTKY PHDR. EVO BERGLOVÉ

Ve slovech německého filozofa Hanse Margolia „Vůle učit je vůle darovat“ se odráží život a profesní působení letošní jubilantky, PhDr. Evy Berglové, která spojila převážnou část své pedagogické dráhy s germanistikou. Její mnohaletá činnost na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy zanechala nesmazatelné stopy nejen v rozmanité paletě jejích odborných zájmů na poli německé filologie. Přínosu Evy Berglové pro pražskou germanistiku si dodnes cení její kolegyně a kolegové i nesčetné množství žáků, kteří pokračují v tradici oboru v různých oblastech společenského života.

Eva Berglová pochází z durynského Großbreitenbachu (dnešní SRN, dříve NDR), kde se jako Eva Maria Lenz 13. září 1943 narodila. K Durynsku měla vždy velmi úzký vztah, ráda vzpomínala na jeho přírodní, historické a kulturní zajímavosti, tradice, zvyky i jazykové zvláštnosti a často o nich se zaujetím a s osobitým humorem vyprávěla, zvláště při společných posezeních na katedře nebo během pracovních cest v tuzemsku či v zahraničí. Její vyprávění představovalo pro každého pozorného posluchače nevyčerpatelnou studnici poznatků a informací a je potěšitelné, že se k těmto společným příjemným i inspirativním setkáním při různých příležitostech dosud společně stále vracíme. Ve svém durynském rodišti zahájila Eva Berglová v roce 1950 školní docházku na desetileté všeobecně vzdělávací škole (*Zehnklassige Allgemeinbildende Oberschule*). V roce 1963 ukončila tříleté středoškolské vzdělání se specializací na výchovu a vzdělávání učitelů (*Institut für Lehrerbildung Erfurt/Weimar*), na které navázala v letech 1964–1968 dálkovým vysokoškolským studiem pedagogického směru (*Pädagogisches Institut*) v Erfurtu se zaměřením na ruštinu. Zároveň získávala již od roku 1963 zkušenosti jako učitelka němčiny, ruštiny a dějepisu na desetileté všeobecně vzdělávací polytechnické střední škole (*Zehnklassige Allgemeinbildende Polytechnische Oberschule*) v městečku Ohrdruf, vzdáleném asi 30 km od Erfurtu. Zde působila do roku 1970. Přelom 60. a 70. let představoval pro Evu Berglovou velkou změnu v osobním i pracovním životě. V roce 1969 se provdala za Jiřího Bergla a v květnu 1970 se natrvalo přestěhovala do tehdejšího Československa. V září téhož roku zahájila svoje osmileté pedagogické působení na Gymnáziu Wilhelma Piecka v Praze (dnešním Arcibiskupském gymnáziu), kde dokázala zaujmout žáky svou kvalitní a podnětnou výukou a nasměřovat některé z nich ke studiu germanistiky. Po jazykové stránce jí k adaptaci v Československu pomohly znalosti ruštiny, jejichž prostřednictvím si na bázi každodenní komunikace osvojila češtinu. Současně s pedagogickým působením na gymnáziu studovala v letech 1976–1979 dálkově germanistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium ukončila v roce 1980 státní závěrečnou zkouškou s učitelskou kvalifikací v oboru němčina pro školy II. cyklu. Během studia prokázala mimořádné pedagogické a jazykové schopnosti, které jí po promoci v roce 1978 otevřely cestu na tehdejší katedru anglistiky a germanistiky FF UK, kde se v roce 1981 stala odbornou asistentkou. V roce 1986 složila rigorózní zkoušku (*Examen rigorosum publicum peregit in disciplina: lingua Germanica*) a byl jí udělen titul PhDr. Na Ústavu germánských studií FF UK, kde působila od roku 2006 na pozici lektorky, zůstala až do svého odchodu do důchodu v roce 2011.

Po odborné stránce se Eva Berglová proflovala zejména v oblasti didaktiky a vyučování německého jazyka. Opírala se zde o svou několikaletou pedagogickou praxi na středních školách a gymnáziích, která ji během vysokoškolského působení vedla ke snaze posílit vzdělání cizích jazyků a rozšířit nabídku učebních materiálů na školách různého typu. Svůj odborný zájem o didaktiku cizích jazyků promítla do řady odborných článků, ve kterých prezentovala aktuální pohled na vzdělávání učitelů němčiny (např. *Germanistikstudium und Deutschlehrerausbildung. Miteinander — Nebeneinander*, 1998) nebo se zaměřila v zájmu zefektivnění výuky cizích jazyků na její metody (např. *Zu Fragen der Texte im Fremdsprachenunterricht*, 1996; *Die Integration des Schreibens in den Fremdsprachenunterricht*, 1999; *Ausnutzung von Lese-strategien zur Erhöhung der Verstehenskompetenz*, 2007). Didaktice se nevěnovala jen z praktického hlediska v rámci výuky současné němčiny, ale zajímala se i o dějiny výuky němčiny v českých zemích, které shrnula např. v publikačních výstupech projektu k dějinám germanistiky v českých zemích (*Zum pädagogischen Wirken der zwei Prager Professoren Václav Emanuel Mourek und Arnošt Vilém Kraus am Ausgang des 19. und Beginn des 20. Jahrhunderts*, 2006).

Počtem nejrozsáhlejší část bibliografie Evy Berglové představují učebnice němčiny. Tvorbou učebnic němčiny se zabývala už od roku 1978, kdy se podílela na druhém dílu *Němčiny pro základní devítileté školy s rozšířeným vyučováním jazyků*. Pracovala nejen na komplexních učebnicích pro různé stupně škol, ale také na učebních materiálech různého odborného zaměření, např. pro stavebnictví (např. *Deutsch im Bauwesen*, 2007), ekonomii a obchod (např. *Jazyková obchodní průprava*, 2004). To se týkalo i tematicky zaměřených jazykovědných učebních materiálů např. k výuce fonetiky (např. *Praktische Phonetik: Hören — Verstehen — Sprechen*, 1986) a reálií (např. *Landeskundliche Texte zum verstehenden Hören*, 1989). Součástí propagace výuky němčiny byly pro Evu Berglovou také lexikografické práce (např. *Německo-tematický slovník odborných termínů z politické ekonomie*, 1989) a gramatické příručky, z nichž *Moderní gramatika němčiny — výklad, cvičení, klíč* (ve spolupráci s E. Formánkovou a M. Maškem, 2. vyd., 2002) a *Testy k moderní gramatice němčiny* (2. vyd., 2002) jsou dodnes oblíbenou a nedílnou součástí výuky němčiny jako cizího jazyka na různých typech a stupních škol. Didaktická složka bibliografie zahrnuje rovněž nahrávky k výuce němčiny, které připravovala Eva Berglová od roku 1978, a řadu lektorských posudků učebních materiálů k výuce němčiny.

Svůj zájem o vytríbený jazykový styl a o jazykové nástrahy českého a německého úzu i důraz na bohatství slovní zásoby uplatňovala při překladech z češtiny do němčiny, a to zejména u odborných literárněvědných, lingvistických i historických textů (např. *František Kautmann: Die Welt Franz Kafkas*, 1996; *Milan Kopecký: Die tschechischen Wiegendrucke und die Literaturgeschichte*, 1996; *Jana Hoffmannová — Olga Müllerová: Ein Privatbrief auf E-Mail immer noch ein Brief oder eher eine Plauderei?* 1999; *Václav Drška: Die Teilungen des fränkischen Reiches und der Beginn des politischen Systems Westeuropas*, 1997). Za záslužný počín je považován její německý překlad monografie *Stará historie česká v německé literatuře* (1902) z pera prvního pražského literárněvědného germanisty Arnošta Viléma Krause (1859–1943) pod titulem *Alte Geschichte Böhmens in der deutschen Literatur* (1996), kterým zpřístupnila zahraničním odborným kruhům rozsáhlou literárněhistorickou práci o reflexi českých

pověstí a české historie od raných počátků do konce vlády Přemysla Otakara II. v německé literatuře.

Odborné kvality a zájem o zvyšování kvality výuky cizích jazyků na školách uplatnila Eva Berglová také v mnoha projektech organizovaných domácími i zahraničními institucemi; v tomto směru je třeba zmínit její dlouholetou spolupráci s Goethe-Institutem v Praze a Mnichově (např. projekt *Prüfungen, Evaluierung* k vytvoření modelů písemných prací). Její letitá pedagogická praxe ji od roku 1991 přivedla k účasti v komisi pro zpracování a posuzování učebních osnov cizích jazyků pro základní školy a gymnázia. Od roku 1993 byla členkou grantového projektu *Nové pojetí maturitní zkoušky z cizího jazyka* při MŠMT. Svých organizačních schopností využila k rozvoji mezinárodní spolupráce pražské germanistiky s germanistickými pracovišti zejména v Německu a Rakousku. Přispěla tak nejen k realizaci přednášek zahraničních germanistů, kteří v Praze nabízeli ve svých přednáškách aktuální témata germanistického výzkumu v evropském kontextu, ale také k uskutečnění pobytů pražských germanistů na zahraničních univerzitách, kde se kromě přednáškové činnosti mohli za výborných podmínek věnovat vědecké práci. Za velkou zásluhu Evy Berglové je třeba považovat v tomto ohledu rozvoj mezinárodní spolupráce a partnerství s univerzitou v Kolíně nad Rýnem, která v rovině společných studijních programů a výměnných pobytů trvá dodnes.

Působení Evy Berglové zahrnovalo v mimouniverzitní sféře i účast v redakčních radách časopisů (např. *Auskunftsgeber* vydávaný Spolkem germanistů a učitelů němčiny). Bohatou redakční a publikační činnost vykazovala po desítky let v časopisu pro výuku němčiny v ČR s názvem *Freundschaft*, který doprovázel mnohé z českých germanistů během jejich povinné školní docházky a ze kterého také čerpali první poznatky o němčině, o německy psané literatuře a o reáliích německy mluvící oblasti.

Samostatnou kapitolu rozmanité pedagogické činnosti Evy Berglové tvoří vysokoškolská výuka zaměřená na didaktiku a praktický jazyk, které patřily k doménám jejího germanistického zájmu. Při výuce didaktiky vycházela ze svých vlastních pedagogických zkušeností a kladla důraz na praktickou stránku výuky doplněnou o teoretický výklad. Svým přístupem i zaujetím si dokázala získat přízeň studentů, kteří po absolutoriu uplatňovali svoje znalosti na různých typech škol. Vysokou míru kolegiality prokazovala také vůči začínajícím i zkušeným kolegyním a kolegům v oboru didaktiky z mimopražských filozofických a pedagogických fakult, kteří se na ni jako na renomovanou odbornici na didaktiku obraceli se žádostí o radu, konzultaci nebo spolupráci. Její pověstná důkladnost, vynalézavost i houževnatost se odrážela i v seminářích z praktického jazyka. Zejména překladová cvičení z češtiny do němčiny a semináře ke stylistice patřily k těm nejnavštěvovanějším.

Svou pedagogickou, vědeckou a organizační prací přispívala Eva Berglová více než třicet let významnou měrou k dobrému jménu pražské germanistiky doma i v zahraničí. Její spolupracovníci, kolegové a žáci si ji neváží jen kvůli její odborné práci, ale dodnes je pro mnohé inspirativní svou mimořádnou pílí, poctivostí a spolehlivostí, ochotou pomoci a poradit. Její vysoká míra zodpovědnosti i stále úzký vztah k pražské germanistice se promítají do spolupráce na lektorských a recenzních posudcích. Stejně tak se stále ochotně podílí odbornými konzultacemi na germanistických projektech. „Je to naše pozorná a milá kolegyně, která jako pedagožka našla ve své práci

nejen životní povolání, ale i poslání“, napsala doc. Marie Vachková o Evě Berglové u příležitosti jejích 70. narozenin. K těmto slovům, s nimiž nelze jinak než souhlasit, připojujeme naši jubilatce za všechny známé a blízké z germanistického okruhu přání pevného zdraví, spokojenosti, pohody a životního nadhledu a těšíme se na další společná setkání plná dobré nálady a přátelské atmosféry.

Lenka Vodrážková | Ústav germánských studií FF UK |
nám. J. Palacha 2, 116 38 Praha 1
ORCID ID: 0000-0003-3984-385X
e-mail: lenka.vodrazkova@ff.cuni.cz